

Niveauproef Nederlands voor ASO 3

Waarom ?

Voor Nederlands zijn er 3 modules van elk 4 uur per week. De uren worden aansluitend gegeven, het gaat dus om een volledige namiddag.

De vaardigheden lezen, luisteren, spreken en schrijven komen in alle modules in stijgende moeilijkheid aan bod. In de eerste module wordt er wat de literatuur betreft vooral aandacht besteed aan poëzie, in de tweede aan proza en in de derde aan theater.

Om in het juiste niveau ingedeeld te worden moet je deze niveaubepalingsproef doen.

Hoe verloopt de proef ?

Je krijgt een schriftelijke proef die bestaat uit een aantal onderdelen:

- Je schrijft een doorlopende tekst die goed gestructureerd en correct gespeld is. Je krijgt een concrete opdracht.
- Je maakt een aantal oefeningen rond woordontleding (zelfstandig naamwoord, lidwoord...) en zinsontleding (onderwerp, lijdend voorwerp...).
- Je leest een tijdschriftartikel en beantwoordt er een aantal begripsvragen over. Je maakt ook een woordenschatoefening en schrijft een korte argumenterende tekst naar aanleiding van het artikel.
- Je krijgt een aantal literaire stromingen en reconstrueert de tijdslijn: wat is de juiste chronologie?
- Je beantwoordt een aantal multiple choice vragen over inhoudelijk en vormelijke aspecten van poëzie. Je mag een begrippenlijst gebruiken die bij de test gevoegd is.

Wat kan je doen om je voor te bereiden ?

- Herbekijk voor Nederlands het bundeltje hieronder toegevoegd en snap opnieuw hoe woordontleding en zinsontleding werkt. Zoek extra oefeningen op internet.
- Als je ooit literatuur behandeld hebt in de klas, zoek je oude cursus en blader er eens door, met interesse.
- Beantwoord deze vragen : hoe zit dat nu weer met die t/d/dt/dd/tt?
- En wat is 't kofschip ?

Veel succes!

OPFRIS WOORDLEER

KORT OVERZICHT WOORDSOORTEN MODULE 1

1. lidwoorden (LW)

- de bepaalde lidwoorden: de (mannelijk, vrouwelijk), het (onzijdig)
- het onbepaalde lidwoord: een

2. zelfstandige naamwoorden (ZN)

- je kan er een lidwoord voor zetten
- je kan er meestal een meervoud (of een enkelvoud) van maken
- je kan er meestal een verkleinwoord van maken
- eigennamen worden als ondersoort van de zelfstandige naamwoorden gezien

3. persoonlijke voornaamwoorden

- ik, je/jij, u, hij, zij, ie, we/wij, jullie, ze/zij
- me, je/jou, u, zich, hem, haar, ons, jullie, hen/hun, zich

4. bezittelijke voornaamwoorden

- mijn, jouw, uw, zijn, haar, ons/onze, jullie, uw, hun

5. aanwijzende voornaamwoorden

- die, dat, deze, dit, degene...

6. vragende voornaamwoorden

- wie, wat, wanneer, welke, wat voor, hoe, waar, hoeveel...

7. telwoorden

- hoofdtelwoorden: één, twee...
- rangtelwoorden: eerste, tweede...
- onbepaalde telwoorden: veel, weinig, sommige, alle, zoveelste, middelste, laatste...

8. voegwoorden

- en, maar, of, want...

9. voorzetsels

- in, op, na, te, ter, bij, om, tot, met, van, aan, per, uit, over, door, voor, naar, naast, binnen, onder, langs, tegen, tegenover, boven, tussen, buiten, tijdens, achter, ondanks, volgens, wegens, via, wanneer...

10. werkwoorden

- geven de handeling weer in een zin
- kunnen voorkomen als infinitief (bv. komen), in vervoegde vorm en aangepast aan de tijd (kom, komt, komen, kwam, kwamen...) of als voltooid deelwoord (gekomen, komend)

11. bijvoeglijke naamwoorden (BN)

- staan meestal voor een zelfstandig naamwoord
- vertellen meer over een zelfstandig naamwoord
- vertellen over hoe iets is, wordt, lijkt... (Hij is ziek. Zij wordt oud. Jij lijkt moe.)

OEFENINGEN OP WOORDSOORTEN (oplossingen vind je achteraan dit document)

1) Zet onder elk woord van volgende zinnen de juiste woordsoort.

- ZN (zelfstandig naamwoord)
- WW (werkwoord)
- BN (bijvoeglijk naamwoord)
- TW (telwoord)
- VW (voegwoord)
- PVNW (persoonlijk voornaamwoord)
- BVNW (bezittelijk voornaamwoord)
- AVNW (aanwijzend voornaamwoord)
- VVNW (vragend voornaamwoord)
- LW (lidwoord)
- VZ (voorzetsel)

Hij vroeg haar waarom zij hem die kwade brieven had gestuurd.

Het grijze, schattige poesje was op de hoge muur geklommen.

OPFRIS ZINSLEER

VOORBEELDZINNEN:

De inbreker gaf de diefstal toe aan de politie.

De directeur heeft rode rozen aan zijn secretaresse gegeven.

- STAP 1: ZOEK DE PERSOONSVORM (PV): Maak de zin vragend (maar zonder vraagwoord) en het werkwoord dat nu in de zin vooraan komt te staan is de persoonsvorm. Gaf de inbreker... ? De persoonsvorm duidt dus de hoofdhandeling aan in de zin.
- STAP 2: IS ER EEN WERKWOORDELIJKE AANVULLING (WWA)? Is er nog een werkwoord in de zin dat bij de persoonsvorm hoort of is er een afgescheiden deel van het werkwoord ? ☐ gaf ... toe (=de werkwoordelijke aanvulling)
- STAP 3: VERDEEL IN ZINSDELEN. Een zinsdeel kan je afbakenen door het voor de PV te zetten. Klopt de zin dan nog, dan heb je een zinsdeel.
- de inbreker / gaf / de diefstal / toe / aan de politie
- aan is geen zinsdeel, want 'aan gaf de inbreker...' is geen goede zin
- STAP 4: WAT IS HET ONDERWERP VAN DE ZIN? Stel een wie/wat vraag en voeg daar de persoonsvorm (en de werkwoordelijke aanvulling) aan toe. Wie gaf toe? De inbreker gaf toe.
- STAP 5: Is er een lijdend voorwerp ? Stel opnieuw een wie/wat vraag, maar voeg nu ook het onderwerp aan je vraag toe. De inbreker gaf wie/wat toe ? De inbreker gaf de diefstal toe.
- STAP 6 : Is er een meewerkend voorwerp ? Hiervoor kan je vier vraagjes gebruiken : aan wie, aan wat, voor wie, voor wat. Aan wie gaf de inbreker de diefstal toe ? aan de politie.

OEFENING OP ZINSLEER (oplossingen vind je achteraan)

Pas op volgende zinnen de 6 stappen toe, die we nu hebben overlopen: PV bepalen, zien of er een werkwoordelijke aanvulling is, verdelen in zinsdelen, het onderwerp bepalen, zien of er een lijdend voorwerp is en zien of er een meewerkend voorwerp is.

De bedrijfsleider gaf opslag aan zijn personeel.

- PV =
- WWA =
- O =
- LV =
- MV =
- Voor jou doe ik alles.
- PV =
- WWA =
- O =
- LV =
- MV =

Hij werd geraakt door een verdwaalde kogel. (iets moeilijkere zin)

- PV =
- WWA =
- O =
- LV =
- MV =
- iets anders ...?

OPFRIS ENKELVOUDIGE EN SAMENGESTELDE ZINNEN

ENKELVOUDIGE ZINNEN

In een enkelvoudige zin heb je slechts één persoonsvorm en één onderwerp. Als er nog werkwoorden in de zin voorkomen, vormen die de werkwoordelijke aanvulling (zie deeltje zinsleer).

SAMENGESTELDE ZINNEN : NEVENSCHIKKING

In een samengestelde zin komen meerdere persoonsvormen voor en meestal ook meerdere onderwerpen.

Er is sprake van nevenschikking als de delen van de zin evenwaardig zijn. Er wordt dan gebruik gemaakt van nevenschikkende voegwoorden, zoals: en, of, maar, want... Als je de PV zoekt, vind je er meerdere. Elk deel van een nevenschikking is op zich ook een goede Nederlandse zin.

Voorbeelden: Hij wou vertrekken met de fiets, maar zijn achterband bleek stuk te zijn. Ze liep kwaad weg, want ze voelde zich beledigd. Ze deden eerst de afwas en gingen daarna televisie kijken.

SAMENGESTELDE ZINNEN : ONDERSCHIKKING

Ook bij onderschikking zijn er meerdere persoonsvormen en onderwerpen, maar is er sprake van een hoofdzin en één of meerdere bijzinnen.

Voorbeeld: Toen hij klaar was met eten, moest hij nog huiswerk maken.

Als je deze zin vragend maakt, merk je dat er één persoonsvorm belangrijkst is: moest. Het deel van de samengestelde zin met de PV is de hoofdzin. Hier staan PV en onderwerp bijna steeds samen. De bijzin "toen hij..." vormt één zinsdeel, maar is niet evenwaardig aan de hoofdzin. In dit geval is er sprake van onderschikking. De bijzin is geen volwaardige Nederlandse zin. In een bijzin staan PV en onderwerp vaak niet samen.

HET STRUCTUREREN VAN EEN TEKST

Een tekst uit een krant of een tijdschrift bestaat meestal uit drie grote delen:

- een inleiding
- een midden
- een slot (een slotconclusie of een slotgedachte)

Het middelste deel kan je vaak nog verder in stukken verdelen, telkens als een nieuwe gedachte wordt uitgewerkt.

Waar kan je op letten om de structuur van een tekst te ontdekken ?

- de lay-out: de auteur zal misschien werken met duidelijk afgebakende paragrafen
- titels : vaak zal je titels en ondertitels aantreffen in teksten
- signaalwoorden : woorden die aangeven wanneer een nieuw stukje begint (ten eerste, een andere reden, nog een argument, tot slot...)

Hoe maak je nu zelf een goede structuur van de tekst ?

Als je de delen van de tekst hebt gevonden, probeer dan elk deel een titel te geven. In deze titel verwerk je de hoofdzaken van ieder deel. Als je dan alle titels bijeen hebt, heb je eigenlijk ook een samenvatting van de tekst gemaakt. Als iemand die de tekst niet heeft gelezen, door jouw samenvatting weet wat er in grote lijnen in de tekst staat, dan is je samenvatting gelukt.

Om de hoofdzaken te vinden kan je bijvoorbeeld ook nog werken met vraagjes: Waar? Hoe? Wanneer? Welke? Kom ik nog iets meer te weten dat belangrijk is?

OPLOSSINGEN

woordleer

Hij vroeg haar waarom zij hem die kwade brieven had gestuurd.

PVNW / WW / PVNW / VVNW / PVNW / PVNW / AWWN / BV / ZN / WW / WW

Het grijze, schattige poesje was op de hoge muur geklommen.

LW / BN / BN / ZN / WW / VZ / LW / BN / ZN / WW

zinsleer

De bedrijfsleider gaf opslag aan zijn personeel.

PV = gaf WWA = /

O = De bedrijfsleider

LV = opslag

MV = aan zijn personeel

Voor jou doe ik alles.

PV = doe WWA = / O = ik

LV = alles

MV = Voor jou

Hij werd geraakt door een verdwaalde kogel. PV = werd

WWA = geraakt O = Hij LV = / MV = /

Door een verdwaalde kogel: handelend voorwerp